

Handleiding

AMNESTY'S WIKI-A-THON

Schrijven over (en voor) vrouwelijke mensenrechtenverdedigers

Amnesty International, Amsterdam, mei 2018

VIJFTIEN TIPS VAN EEN WIKI-AUTEUR

1. **Registreren** Kies geen gebruikersnaam die je direct aan Amnesty verbindt (zoals PietAmnesty). De Wikipedia-moderatoren zijn allergisch voor bijdragen die op de boodschap van een organisatie lijken.
2. **Inleiding** Begin met een korte inleiding – zonder kop - waarin de belangrijkste informatie over de persoon staat: naam, geboortedatum, land, beroep, lidmaatschap van organisaties of bijzondere activiteiten, belangrijke onderscheiding(en). Vermeld de naam van de persoon ook in de oorspronkelijke taal als die een ander schrift heeft (zoals Russisch, Chinees, Arabisch, Perzisch), eventueel met de uitspraak. Vaak geeft de Engelstalige Wiki die informatie; probeer anders Google Translate.
3. **Hoofdstukjes** Onder elk kopje komt een tekst van 100 tot 400 woorden, liever niet minder of meer. Van de hoofdstukjes maakt Wikipedia automatisch een inhoudsopgave.
4. **Links** Zorg voor interne Wikipedia-links tussen [[...]], maar alleen relevante. Schrijf je over een activiste in China, dan zijn links naar [[China]], [[mensenrechtenverdediger]], [[burgerlijke ongehoorzaamheid]] of [[Universele Verklaring van de Rechten van de Mens]] relevant. Maar niet naar vrouw, actie, fabriek of democratie, want dat weet de lezer wel.
5. **Juiste links** Controleer de bewoordingen van je link: ‘mensenrechten’ heet in Wikipedia [[rechten van de mens]], ‘vrije meningsuiting’ heet [[vrijheid van meningsuiting]]. Je kunt naar elke term linken als je vóór de staande streep | de Wikipedia-link invult. Dus als je schrijft [[rechten van de mens|mensenrechten]] staat er mensenrechten in de gepubliceerde tekst, [[vrijheid van meningsuiting|vrije meningsuiting]] geeft vrije meningsuiting.
6. **‘Rode’ links** Je kunt verwijzingen maken naar lemmata die nog niet in Wikipedia staan (check bij twijfel het woord in het Wikipedia-zoekvak). Zo’n verwijzing kleurt rood in de gepubliceerde tekst. Maak zo’n verwijzing als je vindt dat er (door jouzelf of een ander) een lemma over zou moeten worden geschreven.
7. **Data** Vermeld data nauwkeurig, maar maak van data zoals dat iemand op ‘17 september 2017’ werd gearresteerd geen link. Behalve als de datum van speciale betekenis is, bijvoorbeeld [[10 december]], Dag van de Mensenrechten.
8. **Objectiviteit** Wees objectief. Als er belangrijke kritiek is op een persoon of activiteit, maak daar melding van (met een voetnoot). Zoals: ‘Ze kwam in opspraak door ...’ of ‘De Chinese regering noemde haar een ...’
9. **Geen eigen oordeel** Schrijf geen eigen oordeel, ook niet met woorden als ‘moedig’, ‘opzienbarend’ of ‘uitzonderlijk’. Je kunt wel een beoordeling opnemen met een voetnoot: ‘De [[The New York Times]] noemde haar optreden indrukwekkend.’
10. **Geen gedateerde informatie** Zorg dat de tekst niet te gedateerd gaat klinken. Schrijf: ‘Ze ging in 2011 werken bij ...’, niet: ‘Ze werkt nu bij ...’
11. **Voetnoten** Maak informatie controleerbaar met voetnoten. Soms volstaat een voetnoot in plaats van een stuk tekst van meerdere zinnen.
12. **Bronnen** Gebruik openbare Amnesty-informatie, maar liefst niet alleen die. Vaak zijn gerenommeerde (buitenlandse) kranten een goede bron (*NRC, de Volkskrant, The Guardian, The New York Times* en dergelijke).
13. **Geen trivia** Vermijd ‘trivia’, dat zijn losse feitjes die weinig met de inhoud van doen hebben. Als de informatie relevant is, neem die dan op in de hoofdtekst.

14. **Je hoeft niet alles zelf te doen** De eventuele 'Infobox' (meestal onder een foto) hoef je niet te maken als je dat moeilijk vindt, een ervaren Wikipedia-moderator doet dat later wel.
15. **Netjes** Controleer je tekst tijdens het schrijven geregeld door op 'Toon bewerking ter controle' te klikken. Je vergeet heel gemakkelijk een haakje (|) of een referentie (</ref>); dat leidt tot slordige gepubliceerde tekst.

Voorbeelden van mensenrechtenverdedigers in de Nederlandse Wikipedia (mei 2018)

Goed en uitgebreid: Liu Xia, Nadezjda Tolokonnikova, Aung San Suu Kyi.

Goed en kort: Mary Robinson, Asma Jahangir, Delphine Djiraibe.

Hoe het niet moet: Wangari Maathai (te verhalend), Shirin Ebadi (te weinig onderbouwd), Tawakkul Karman (te weinig informatie).

HANDLEIDING – een uitgebreidere versie

Je kunt ook kijken op <https://nl.wikipedia.org/wiki/Wikipedia:Snelcursus>

Account aanmaken

We leggen je stap voor stap uit hoe je een account kunt aanmaken en inrichten.

- Ga naar de Nederlandstalige Wikipedia: <https://nl.wikipedia.org>.
- Klik rechtsboven in het scherm op de knop 'Registreren'.

Je komt nu in het registratiescherm. Hier wordt gevraagd om een gebruikersnaam, wachtwoord en e-mailadres in te voeren.

1. Kies een gebruikersnaam

Dat kan je eigen naam zijn, of een bijnaam die je wilt gebruiken. Let op: de gebruikersnaam is hoofdletter-gevoelig. Denk erover na of je wilt dat je identiteit eenvoudig verbonden kan worden aan je bewerkingen op Wikipedia. Stem je keuze hierop af.

Voorbeelden: 'A.vanderbiest', 'Annemiek34', 'Treinfanaat'.

- Tip: Je bent met deze naam vindbaar op Google. Als je dat niet wilt, gebruik dan niet je achternaam in je gebruikersnaam.
- Tip: Maak geen 'bedrijfsaccount' aan, zoals GarageSmitBV. Refereer in de gebruikersnaam ook niet aan je werkgever (Johan - Stadsarchief X). Wikipedia kun je alleen op persoonlijke titel bewerken.
- Tip: Wees vooral creatief, zolang het maar niet beledigend of misleidend is.

2. Kies een wachtwoord

- Tip: Kies een sterk wachtwoord, dat niet eenvoudig geraden kan worden. Zorg wel dat je het zelf kunt onthouden.
- Tip: Gebruik niet hetzelfde wachtwoord bij meerdere websites.

3. Vul je e-mailadres in

Hierop kun je eventuele systeemmeldingen ontvangen, en het is nodig voor het geval je het wachtwoord ooit vergeet. Wikipedia maakt je mailadres niet openbaar.

4. Vaak moet je nog een 'captcha' invullen.

Dit is om te herkennen dat je echt een mens bent, en geen computerprogramma. Hiervoor moet je meestal een vervormde tekst overtypen.

- Tip: lukt dit niet, neem dan contact op met de helpdesk of een andere Wikipediiaan. Zij kunnen dan jouw account aanmaken.

5. Klik op de blauwe knop 'Account aanmaken'

Je hebt nu een account aangemaakt. Als het goed is, zie je rechts bovenaan de pagina jouw gebruikersnaam staan.

6. Bevestig het e-mailadres

Na de aanmelding heb je een e-mail ontvangen om te bevestigen dat het e-mailadres echt van jou is. Controleer je inbox, en klik op de bevestigingslink die in het bericht staat.

7. Schakel 'visueel bewerken' in

1. Klik bovenin het scherm op 'Voorkeuren'.
2. Klik op het tabblad 'Betafuncties'.
3. Vink het vierkantje naast 'Visueel bewerken' aan.
4. Scroll helemaal naar beneden en klik op 'Opslaan'.

8. Wanneer je opnieuw wilt inloggen

Als je volgende keer weer op Wikipedia verder wilt, kun je met dit account inloggen:

1. Ga naar <https://nl.wikipedia.org>.
2. Klik rechts bovenin op 'Aanmelden'.
3. Vul je gebruikersnaam en wachtwoord in. (Wachtwoord en/of gebruikersnaam vergeten? Als je het e-mailadres hebt bevestigd, kun je het wachtwoord opvragen via de link 'Wachtwoord vergeten' in dit scherm).
4. Klik op de blauwe knop 'Aanmelden'.

Afbeeldingen

Een afbeelding plaats je met de volgende code: `[[Bestand:bestandsnaam|miniatuur|Onderschrift]]`.

Deze code bevat naast de bestandsnaam van de afbeelding een aantal parameters. Het woordje 'miniatuur' vertelt dat de afbeelding in een kadertje komt te staan en 'Onderschrift' is het onderschrift van de afbeelding, in dit voorbeeld 'Jan Jansen op de fiets':

`[[Bestand:janjansen.jpg|miniatuur|Jan Jansen op de fiets]]`.

Als een artikel één afbeelding bevat, zet je dat meestal rechtsboven in het artikel, vóór de eerste regel van de introductie. Bij een lang artikel kan de afbeelding geplaatst worden bij de alinea waar het plaatje betrekking op heeft.

Artikel plaatsen

Gebruik hiervoor het zoekvak. Bedenk eerst wat de naam van het beoogde nieuwe artikel zou moeten worden: de naam van de persoon over wie je schrijft. Typ de naam in op het zoekvak rechts bovenin je scherm. Typ <enter> en je ziet of er al een artikel met die titel bestaat. Als het nog niet bestaat, klik dan op de rode link, zodat je het bewerkingsscherm te zien krijgt.

Je kunt in het bewerkingsscherm de tekst en de wikicodes voor het nieuwe artikel typen, en vervolgens op 'Wijzigingen publiceren' drukken. Dan is de eerste versie van je nieuwe artikel klaar. Schrijf je artikel altijd eerst in het Kladblok (zie onder) voordat je het plaatst.

Bewerken van een tekst

Stap 1: Klik op *Bewerken*

Boven iedere pagina staat een knop 'Bewerken'.

Stap 2: Wijzig de tekst

Als je op 'Bewerken' hebt geklikt, verschijnt er een *bewerkingsscherm* met daarin de *brontekst* van de pagina. Typ in het bewerkingsscherm om informatie te veranderen of toe te voegen.

In de brontekst zie je meestal, behalve de gewone tekst van de pagina, ook allerlei codes staan. Deze codes zijn bedoeld voor opmaak, afbeeldingen, etc. Daarover krijg je in het vervolg van deze snelcursus meer uitleg.

Stap 3: Toon bewerking ter controle

Je kunt je wijzigingen vooraf controleren door de knop 'Toon bewerking ter controle' te gebruiken.

Als je op 'Toon bewerking ter controle' hebt geklikt, zie je hoe de pagina eruit zal gaan zien na je bewerking, *voordat* je de pagina echt hebt gewijzigd. Iedereen maakt fouten; deze optie zorgt ervoor dat je ze tijdig ontdekt. Deze knop maakt het ook mogelijk om te experimenteren met de opmaak. Denk er echter wel aan om na het controleren naar beneden te scrollen en alsnog op 'Wijzigingen publiceren' te drukken!

Tip: Heb je de tekst al opgeslagen en kom je erachter dat je toch een fout hebt gemaakt? Geef niets! Je kunt gewoon opnieuw op 'Bewerken' klikken en de fout verbeteren. In dit geval moet ook 'Kleine wijziging' aangevinkt worden. Een kleine wijziging wordt op Wikipedia gezien als een wijziging die niet de moeite waard is om er alle gebruikers op te wijzen: correcties van spelfouten, stijl- en typfouten en het corrigeren of aanbrengen van wikilinks.

Het toevoegen van nieuwe informatie of het verwijderen van informatie, hoe weinig ook, is echter geen kleine wijziging. Ook het toevoegen of verwijderen van een informatief sjabloon is een grote wijziging. Wees dus niet te bescheiden! Liever een kleine wijziging als grote markeren dan andersom.

Stap 4: Klik op *Wijzigingen publiceren*

Als je klaar bent met bewerken, kun je onderaan het bewerkings scherm op de knop 'Wijzigingen publiceren' klikken.

Samenvatting:

Dit is een kleine wijziging (uitleg) Deze pagina volgen

[Pagina opslaan](#) [Toon bewerking ter controle](#) [Wijzigingen bekijken](#) [Annuleren](#) | [Hulp bij bewerken](#) (opent in een nieuw venster)

Als je op 'Wijzigingen publiceren' hebt geklikt, zijn je wijzigingen voortaan zichtbaar voor iedereen die Wikipedia kan bezoeken, waar ook ter wereld! Het is een goede gewoonte om ook in het kort te omschrijven wat je hebt gewijzigd of waarom de wijziging er gekomen is. Dit helpt diegenen die de wijzigingen controleren. De omschrijving is tevens zichtbaar in de bewerkingsgeschiedenis.

Bronvermelding en voetnoten

Geef bronvermelding bij de teksten die je toevoegt, zeker als het gaat om citaten, exacte cijfers of beweringen waarvan de feitelijke juistheid mogelijk omstreden is. Bronvermelding kun je bij voorkeur doen door auteur(s), jaar/datum van publicatie, titel, tijdschrift/uitgever/website en eventuele volume- en paginanummers toe te voegen. Is de bron online beschikbaar, voeg dan een externe link toe en de datum waarop de website geraadpleegd is (de inhoud van een website kan na verloop van tijd immers gewijzigd worden).

Bronvermelding kun je in voetnoten plaatsen. Voetnoten kun je maken met speciale stukjes code. Een voorbeeld:

Het bewijs<ref>bron</ref> bleek niet correct.<ref>bron 2</ref>
geeft:
Het bewijs[1] bleek niet correct.[2]

Belangrijk is dat je een voetnoot goed afsluit, dus met de code </ref>. Wanneer je dat niet doet, zal het na het opslaan lijken alsof de rest van het artikel verdwenen is. Het wordt sterk aangeraden de voetnoot of referentie na het leesteken te plaatsen. Meestal is dit na de punt aan het einde van de zin: Het bewijs bleek niet correct.[3][4]

Let op: Voetnoten worden alleen getoond als aan het eind van het artikel een extra stukje code is toegevoegd. Je kunt hiervoor de code `{{Appendix}}` gebruiken.

Het kan heel handig zijn om de visuele tekstverwerker te gebruiken, omdat deze de (ingewikkelde) code voor referenties automatisch aanmaakt.

Categorieën

Artikelpagina's worden ingedeeld in één of meer relevante categorieën. Categorie-indelingstermen komen in ieder artikel onderaan te staan, vlak boven eventuele taallinks. Voorbeeld: wanneer je in

een artikel over mensenrechtenverdedigers de code `[[Categorie:Mensenrechtenverdediger]]` plaatst, wordt het artikel vermeld op de pagina 'Categorie:Mensenrechtenverdediger'.

Externe links

Als er naar websites buiten Wikipedia verwezen wordt, dan gebeurt dat steeds in een afzonderlijke paragraaf aan het einde van het artikel. Daarbij is de volgende vormgeving gebruikelijk (in code):

`== Externe links ==`

`* [http://subdomein.domein.tld/link.htm link 1]`

`* [http://subdomein.domein.tld/link.htm link 2]`

Externe links moeten direct relevant zijn voor de pagina (en niet alleen zijdelings). Bij voorkeur niet meer dan één keer linken naar dezelfde website. Wees spaarzaam met externe links. Externe links in de lopende tekst opnemen is in principe niet de bedoeling. Een uitzondering hierop zijn voetnoten.

Codes voor vet, cursief, kopjes

Om tekst cursief of vet te zetten, voor kopjes en linkjes gebruik je wikicode: codes die door de computer vertaald worden in opmaak en allerlei andere functies. Bijvoorbeeld: door 'Madrid ligt in [[Spanje]]' in te voeren, wordt het woord '[Spanje](#)' een link met een blauwe kleur.

Gebruik cursieve tekstmarkering alleen indien nodig. In Wikipedia is het gewoonte om citaten, titels van boeken en dergelijke cursief te zetten tussen twee enkele aanhalingstekens.

Schuine tekst	<code>"schuin"</code>	<i>schuin</i>
Vette tekst	<code>'''vet'''</code>	vet
Vet en schuin	<code>''''vet en schuin''''</code>	<i>vet en schuin</i>
Interne link (binnen Wikipedia)	<code>[[naam interne link]]</code> <code>[[naam interne link andere tekst]]</code>	naam interne link andere tekst
Let op: wanneer een pagina nog niet bestaat, krijgt de link een rode in plaats van een blauwe kleur		
Externe link (naar andere websites)	<code>[http://www.bijvoorbeeld.org/]</code> <code>[http://www.bijvoorbeeld.org/ andere tekst]</code> <code>http://www.bijvoorbeeld.org/</code>	

Koppen van verschillende afmetingen	<code>== Niveau 1 ==</code>	Niveau 1
	<code>=== Niveau 2 ===</code>	Niveau 2
	<code>==== Niveau 3 ====</code>	Niveau 3
	<code>===== Niveau 4 =====</code>	Niveau 4
	<code>===== Niveau 5 =====</code>	Niveau 5

Doorverwijzing (redirect)

Een onderwerp is dikwijls bekend onder verschillende namen. Zo kan een persoon bekend staan met verschillende voornamen (Maria, Marie, Marijke, Riet, Mary) of kunnen er synoniemen voor een woord zijn ('Ziekenauto', 'Ziekenwagen', 'Ambulance'). Doorverwijzingen (ook wel: redirects) zorgen ervoor dat als je zo'n synoniem intypt, je toch bij het juiste artikel terecht komt.

Een doorverwijzing maak je aan door naar de titel te gaan waar je de doorverwijzing wilt maken (bijvoorbeeld 'Ziekenwagen'), en daar te klikken op 'Aanmaken'. Vervolgens klik je rechtsboven op de menuknop (drie horizontale streepjes), waarna je op 'Pagina-instellingen' klikt. Hier kun je kiezen voor 'Pagina doorsturen naar' (aanvinken), waarna je de titel kunt invullen waar de pagina naar moet verwijzen ('Ambulance').

Soms hebben meerdere onderwerpen dezelfde naam. Zo zijn er drie mensen die Piet de Jong heten/heetten, en een artikel op Wikipedia hebben: een dendroloog, een voetballer en een politicus. In dat geval maken we op de pagina 'Piet de Jong' een doorverwijspagina aan, waarbij wordt verwezen naar de verschillende opties: 'Piet de Jong (dendroloog)', 'Piet de Jong (politicus)' en 'Piet de Jong (voetballer)'.

Infoboxen

Lengte	21 km
Jaar ingebruikname	1876
Van	IJ
Naar	Noordzee
Loopt door	Noord-Holland

Portaal [Maritiem](#)

Infoboxen zijn een veelgebruikt soort sjablonen, waarmee de kerngegevens van een bepaald onderwerp op overzichtelijke wijze kunnen worden weergegeven. In een infobox kun je allerlei data zelf invullen. Een infobox wordt doorgaans rechts bovenaan in een artikel geplaatst en krijgt daarbij vaak voorrang boven afbeeldingen.

Hiernaast staat het Sjabloon:Infobox kanaal, waarbij een aantal parameters ingevuld zijn voor het Noordzeekanaal. De code is als volgt:

```
{{Infobox kanaal
| naam = Noordzeekanaal
| afbeelding = Location Noordzeekanaal.PNG
| lengte = 21
| klasse =
| jaar = [[1876]]
| oorsprong = [[IJ (water)|IJ]]
| uitmonding = [[Noordzee]]
| stroomtdoor = [[Noord-Holland]]
}}
```

Kladblok

Als je ingelogd bent, zie je op de bovenste regel een knop 'Kladblok'. Als je daarop klikt, kun je een artikel aanmaken dat aan je eigen gebruikersruimte is gekoppeld: iedere ingelogde gebruiker heeft een eigen kladblok. Het kladblok is te gebruiken om rustig aan een artikel te kunnen werken zonder dat anderen zich daar meteen mee bemoeien, of dat het wordt weggehaald voordat je ermee klaar bent. Op het moment dat het artikel naar jouw mening voldoende is om een echt artikel van Wikipedia te worden, kun je het echte artikel aanmaken en de inhoud van het kladblok daarnaartoe overhevelen.

Redirect: zie Doorverwijzen

Voetnoten: zie Bronvermelding

Wikicodes: zie Codes

TIPS EN REGELS BIJ HET SCHRIJVEN

- Schrijf vanuit een neutraal standpunt.
- Maak je eigen werk. Pleeg geen plagiaat. Het gebruik van kopieën van andere pagina's zonder toestemming brengt Wikipedia in juridische problemen.
- Schrijf encyclopedisch. Een artikel moet als zelfstandig stukje gelezen kunnen worden. We maken een encyclopedie, geen woordenboek, link-lijst of blog. Gebruik daarom géén reclame, propaganda, schuttingtaal of informele taal.
- Schrijf in het Nederlands.
- Accepteer altijd dat jouw pagina's door anderen aangepast of zelfs verwijderd worden als ze niet aan de echte regels voldoen.

Verifieerbaarheid

In Wikipedia beschrijven we bestaande kennis; we bedenken de inhoud niet zelf. Daarom is het van belang dat de inhoud herleidbaar is tot een betrouwbare publicatie. Een dergelijke publicatie kan veel vormen hebben, en hoeft niet online beschikbaar te zijn - maar moet wel raadpleegbaar en betrouwbaar zijn.

Een verwijzing naar een bron kan over het algemeen op twee manieren plaatsvinden: door een algemene bronnenlijst onderaan het artikel, of door per onderdeel van een artikel via voetnoten aan te geven uit welke bron dit komt ('referenties'). Voetnoten hebben hierbij de voorkeur, omdat direct duidelijk is waar informatie vandaan komt.

Bronnen

Veel mensen beginnen bij Wikipedia als ze ergens informatie over willen hebben. Dat brengt een grote verantwoordelijkheid met zich mee. Wat we schrijven moet kloppen en gecontroleerd kunnen worden. Daarom maken we gebruik van bronnen en voetnoten. Een Wikipedia-artikel moet gebaseerd zijn op betrouwbare en neutrale bronnen. Een bron is bijvoorbeeld een artikel in een krant, tijdschrift of boek, of op een website. Belangrijk is dat de informatie die erin staat klopt. Dit zorgt ervoor dat de kwaliteit van artikelen hoog blijft. Deze bronnen worden aan het eind van een Wikipedia-artikel opgesomd in voetnoten of referenties. Zo'n voetnoot zorgt ervoor dat lezers kunnen zien waar informatie op Wikipedia vandaan komt. Hieronder staat uitgelegd uit wat goede en minder goede bronnen zijn.

Gebruik geen ander Wikipedia-artikel

Een Wikipedia-artikel kan niet als bron aangehaald worden voor een ander Wikipedia-artikel. Hetzelfde geldt voor andere websites die door iedereen bewerkt kunnen worden. Denk hierbij aan veel genealogische websites die stambomen van families verzamelen, de filmsite IMDb, of kopieën van Wikipedia.

Citeer jouw bronnen

Als er bij het schrijven of onderbouwen van een artikel gebruik is gemaakt van externe bronnen, zorg dan voor een literatuurlijst (boeken, artikelen en webpagina's). Dit is niet alleen intellectueel eerlijk, maar het wijst lezers bovendien de weg naar nog meer informatie. Uiteraard neemt je niet klakkeloos tekst en/of afbeeldingen over van door auteursrechten beschermde bronnen.

Citaten

Citaten worden zelden gebruikt in een Wikipedia-artikel. Soms worden ze gebruikt ter illustratie van een standpunt van een persoon. Een citaat is vooral nuttig om vast te stellen hoe iets gezegd is. De uitspraak moet dan op zichzelf ook enige relevantie hebben, en niet puur illustratief zijn.

Voorbeelden van zulke citaten zijn 'I have a dream ...' van Martin Luther King of 'Je was een beetje dom' van Maxima Zorreguieta. Bij een citaat is een goede bronvermelding vereist.

Geen oorspronkelijk onderzoek

Alle informatie op Wikipedia moet herleidbaar zijn naar een andere, betrouwbare, bron. Het is niet de bedoeling 'origineel onderzoek' op Wikipedia te plaatsen: ongepubliceerde feiten, concepten, stellingen of interpretaties horen niet thuis in een encyclopedie. Hetzelfde geldt voor het trekken van eigen conclusies op basis van archiefonderzoek, het introduceren van een nieuwe zelfbedachte term of een eigen interpretatie van een tekst. Ook het trekken van een nieuwe conclusie op basis van feiten uit verschillende betrouwbare bronnen is niet toegestaan.

Auteursrecht

Wikipedia is erg kritisch op het gebruiken van teksten en afbeeldingen die auteursrechtelijk beschermd zijn. Dit geldt eigenlijk voor vrijwel alles wat je direct uit een andere bron overneemt. Ook een letterlijke vertaling uit een anderstalige bron valt onder het auteursrecht. Het letterlijk overnemen van teksten of vertalen van tekst uit een andere bron is dan ook niet toegestaan. Het overnemen van de teksten van iemand anders is plagiaat, en hier wordt hard tegen opgetreden in Wikipedia. Het kan bij herhaling zelfs leiden tot het blokkeren van je account.

Schrijf daarom alles in je eigen woorden op. De informatie (de feiten) is niet beschermd, de manier waarop ze beschreven zijn wel.

Verklaar jargon

Het zou mooi zijn wanneer je van alle jargon (vakspecialistische termen/begrippen, die iemand zonder kennis van dat vak waarschijnlijk niet zal begrijpen) links zou maken en daar die woorden uitlegt. Heb je voor die uitleg ook weer jargon nodig, herhaal dan het proces totdat een minder hoogopgeleide het ook kan begrijpen.

Vermijd partijdigheid

Omdat Wikipedia een soort encyclopedie is, zou het het beste zijn dat je jouw mening over controversiële onderwerpen helemaal niet geeft of als een feitelijke mening van een bepaalde groep of persoon noteert, in plaats van een mening als enig vaststaand feit voor te stellen. De laatste regel is waarschijnlijk de beste.

Vermijd tijdgebonden uitspraken

Uitdrukkingen om te vermijden zijn bijvoorbeeld 'kortgeleden', 'heden ten dage', 'gisteren', 'is momenteel van mening', 'binnenkort', 'huidige', 'tegenwoordig' en dergelijke.

Vermijd plaatsgebonden uitspraken

Schrijf niet 'in ons land ...' of 'bij ons'.

Vermijd woorden die als waardeoordeel kunnen worden uitgelegd

Vermijd woorden als 'helaas', 'terecht', 'gelukkig', 'natuurlijk', 'logischerwijs'. Andere lezers kunnen deze woorden als een mening of een waardeoordeel begrijpen. Meestal kunnen ze worden weggelaten zonder dat er informatie verloren gaat.

Lengte

Maak de tekst niet te lang.

Checklist

Nog even op een rijtje wat de belangrijkste aandachtspunten zijn voor een goed artikel:

- ✓ De titel definieert het onderwerp in de kortst mogelijke (maar correcte) vorm.
- ✓ Introductie met heldere inleiding; de relevantie en de kern van het onderwerp zijn direct duidelijk.
- ✓ Infobox met de kerninformatie.
- ✓ Helder en logische structuur, door middel van kopjes.
- ✓ De inleiding en de kern van het artikel zijn toegankelijk geschreven voor een brede doelgroep.
- ✓ Liefst voorzien van een of enkele relevante illustraties.
- ✓ Voetnoten met betrouwbare bronnen geven duidelijk aan waar je de informatie kunt verifiëren.
- ✓ De informatie is neutraal weergegeven en in balans.